

Briselē, 2023. gada 9. novembrī
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Īpašā lauksaimniecības komiteja / Padome
Temats:	Secinājumi attiecībā uz ilgtermiņa redzējumu par ES lauku apvidiem (LTVRA) – <i>apstiprināšana</i>

Pēc tam, kad, izmantojot klusēšanas procedūru, kuras termiņš bija 2023. gada 9. novembris, delegācijas apstiprināja, ka tās neiebilst pret pielikumā pievienotajiem Padomes secinājumiem par minēto tematu, Īpašā lauksaimniecības komiteja / Padome tiek aicinātas apstiprināt šos secinājumus bez izmaiņām attiecīgi 2023. gada 14. un 20. novembra sanāksmēs.

Saistībā ar publiskajām debatēm Padomes 2023. gada 20. novembra sanāksmē dalībvalstis tiek aicinātas vēl vairāk uzsvērt savas prioritātes un norādīt uz savām bažām par ES lauku apvidu turpmāko attīstību.

Eiropas Savienības Padome,

ATGĀDINOT Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. un 174. pantu un to, ka darbs pie tā, lai lauku apvidi būtu dinamiski, daudzfunkcionāli un pārtikuši, ir svarīgs visaptverošu ES stratēģiju elements un kopīgs mērķis dažādās ES politikas jomās un politikas instrumentos;

ATZĪMĒJOT

- Komisijas 2021. gada 30. jūnija paziņojumu (COM(2021)0345) “Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši”;
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 13. decembra rezolūciju (2021/2254(INI)), Eiropas Reģionu komitejas atzinumu (2022/C 270/04) un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu (2022/C 290/22) par ilgtermiņa redzējumu attiecībā uz ES lauku apvidiem;
- 2022. gada jūnijā Briselē notikušās Lauku pakta konferences ziņojumu un Lauku pakta koordinācijas grupas darbības uzsākšanu;
- pieredzi, kas gūta Lauku pakta konferencē 2023. gada 3. un 4. maijā Upsalā (Zviedrijā); un
- rezultātus un ieteikumus, kas gūti augsta līmeņa politikas forumā par lauku apvidu nākotnes veidošanu, kuru prezidentvalsts Spānija un Eiropas Komisija rīkoja 2023. gada 27.–29. septembrī Sigvensā, Spānijā;

UZSVEROT,

- ka lauku apvidi būtiski sekmē ES vispārējo labklājību un ekonomisko spēku un zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzņemoties centrālo lomu tādos jautājumos kā pārtikas ražošana, vides saglabāšana, klimatrīcība un mūsu kultūras mantojuma kopšana; ka lauksaimniecībai šajā ziņā ir fundamentāla nozīme un ka tā ir izšķiroši svarīga lauku apvidu ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā kohēzijā; ka daudzi ES lauku apvidi saskaras ar tikai tiem raksturīgām problēmām, tostarp iedzīvotāju skaita samazināšanos un sabiedrības novecošanos, dzimumu nevienlīdzību, nabadzību, ierobežotu savienojamību, nepietiekami attīstītu infrastruktūru, daudzveidīgu nodarbinātības iespēju trūkumu un nepilnībām attiecībā uz pakalpojumu pieejamību un piekļuvi tiem;

ir pieņēmusi šos secinājumus:

I. REDZĒJUMS PAR LAUKU APVIDIEM LĪDZ 2040. GADAM

Padome

1. ATZINĪGI VĒRTĒ Eiropas Komisijas paziņojumu “Ilgtermiņa redzējums par ES lauku apvidiem”, ko dēvē arī par lauku redzējumu, holistisko pieeju un struktūru četrās savstarpēji papildinošās rīcības jomās spēcīgākiem, savienotiem, izturētspējīgiem un pārtikušiem lauku apvidiem, kuriem par tādiem jāklūst līdz 2040. gadam, saistīto ES Lauku rīcības plānu un Lauku pakta uzsākšanu un izstrādi;
2. šajā sakarībā AICINA Komisiju, dalībvalstis un reģionālās iestādes pievērsties daudzveidīgajām un daudzšķautņainajām teritoriālās attīstības problēmām un lauku apvidu sarežģītībai un sociālekonomiskajām atšķirībām starp lauku un citiem apgabaliem un AICINA politikas veidotājus visos pārvaldības līmeņos lauku apvidiem pievērst īpašu uzmanību, lai uzlabotu dzīves apstākļus un veicinātu mājokļus un lauku iedzīvotāju piekļuvi pamatpakalpojumiem;
3. jo īpaši IZCEĻ visu lauku apvidu, jo īpaši tālāko reģionu, piekrastes kopienu un mazapdzīvotu apgabalu daudzveidību un īpašās vajadzības, kā arī tādu apgabalu daudzveidību un īpašās vajadzības, kas ir attāli vai kuros ir būtiski un pastāvīgi nelabvēlīgi dabas vai demogrāfiski apstākļi, piemēram, kalni, salas un galēji ziemeļu reģioni ar ļoti zemu iedzīvotāju blīvumu;

4. UZSVER, ka līdzsvarota un integrēta teritoriālā attīstība, kas balstīta vietējiem apstākļiem pielāgotās pieejās, sasaucas ar nesen pieņemto jauno ES Teritoriālās attīstības programmu 2030. gadam un ka ir maksimāli jāizmanto lauku apvidu potenciāls, lai veicinātu to ekonomikas dažādošanu, izmantojot jaunus industriālos, digitālos un pakalpojumu sektorus, radot kvalitatīvas darbvietas un adekvātākas, daudzveidīgākas un elastīgākas nodarbinātības iespējas, vienlaikus ņemot vērā arī mazo un vidējo uzņēmumu īpašās vajadzības;
5. ATZĪST svarīgo lomu, kāda ir kooperatīviem kā lauku apvidu vidiskās, ekonomiskās un sociālās ilgtspējas veicinātājiem, nodrošinot darba iespējas un saglabājot lauku apvidu dzīvīgumu un apdzīvotību;
6. šajā sakarībā UZSVER, ka ir svarīgi veikt investīcijas dažādās nozarēs, to vidū arī lauksaimniecībā, un panākt strukturālas pārmaiņas uz vietas, lai saglabātu lauku apvidu apdzīvotību un dzīvotspēju, veicinātu viedu attīstību un maksimāli izmantotu zaļo un digitālo pārkārtošanos, tostarp, pievēršoties izplatītajai lauku apvidu depopulācijai, demogrāfiskās lejupslīdes un sabiedrības novecošanas problemātikai, nodrošinot apmācību un citus atbalsta pasākumus cilvēku pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei, jo īpaši attiecībā uz digitālajām prasmēm un lauku attīstību;
7. šajā sakarībā ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas paziņojumu par talantu izmantošanu Eiropas reģionos un MUDINA Eiropas, valstu, reģionālās un vietējās iestādes pievērsties publisko pakalpojumu, mobilitātes un infrastruktūras zemajai pieejamībai un izmantot visas lauku apvidos pastāvošās iespējas, izstrādājot, piemēram, integrētas un sabiedrības virzītas vietējās attīstības (CLLD) stratēģijas un uzlabojot piekļuvi finansiālam un tehniskam atbalstam un spēju veidošanai vietējā līmenī;
8. vēlreiz PASVĪTRO vietējo rīcības grupu svarīgo lomu *LEADER* iniciatīvas ietvaros un augšupējā pieejā savu sabiedrības virzīto vietējās attīstības stratēģiju īstenošanā;
9. UZSVER, ka – lai gan vietējo stratēģiju izstrādē ir ārkārtīgi svarīgi aktīvi iesaistīt iedzīvotājus un organizācijas no lauku apvidiem, aktīva sabiedrības līdzdalība visos pārvaldības līmeņos ir būtiska arī, lai izstrādātu spēju veidošanas pasākumus un individualizētus, vietējiem apstākļiem pielāgotus un integrētus politikas risinājumus, tostarp dažādus finansējuma un publisko investīciju avotus;

10. PASVĪTRO, ka ir vairāk jāsadarbojas starp lauku un pilsētu apvidiem taisnīgas pārkārtošanās procesā uz klimatneitrālu, ilgtspējīgu un pārticīgu ES, pamatojoties uz godīgām un savstarpēji izdevīgām lauku un pilsētu attiecībām un integrētām attīstības un investīciju stratēģijām; ATZĪST “enkurpunktu” un “pievilkšanas punktu” lomu, kāda ir mazām un vidējām pilsētām, lai panāktu līdzsvarotāku teritoriālo attīstību un palīdzētu apkārtējiem lauku apvidiem;
11. PASVĪTRO, ka lauku teritorijās ir jānodrošina taisnīga un iekļaujoša pārkārtošanās, veicinot lauku ekonomisko dzīvotspēju un teritoriālo un sociālo kohēziju un nevienu cilvēku un nevienu vietu neatstājot novārtā;

II. ES LAUKU RĪCĪBAS PLĀNS UN LAUKU PAKTS

12. ATZINĪGI VĒRTĒ ES Lauku rīcības plāna izvēršanu, lai līdz 2040. gadam sasniegtu mērķus, kas izvirzīti ilgtermiņa redzējumā par ES lauku apvidiem;
13. AICINA Komisiju turpināt sistemātiski pārraudzīt ES Lauku rīcības plāna īstenošanu, nodrošinot tā regulāru atjaunināšanu un visu attiecīgo ES politikas virzienu pastāvīgu un efektīvu mobilizāciju;
14. ATBALSTA to, ka Komisija īsteno lauku aspektu nostiprināšanas koncepciju, novērtējot galveno ES iniciatīvu paredzamo ietekmi uz lauku apvidiem, un mudina īstenot līdzīgas pieejas valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai nodrošinātu saskaņotību, konsekvensi un papildināmību starp politikas virzieniem un instrumentiem, kas aptver lauku apvidiem svarīgus jautājumus;
15. UZSVER, ka ir jāuzlabo saskaņotība un sinerģija starp ES politikas virzieniem un instrumentiem, to vidū KLP un kohēzijas politiku, un jāveido saiknes starp publiskajām iestādēm, lai risinātu ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas problemātiku lauku apvidos un pievērstos ar depopulāciju un intelektuālā darbaspēka emigrāciju saistītajām tendencēm; ar dažādiem atbalsta instrumentiem īstenojot kopīgus mērķus, saskaņotības principam būtu jāattiecas arī uz administratīviem un ar īstenošanu saistītiem elementiem;

16. PASVĪTRO, ka ir svarīgi paplašināt ES Lauku novērotavu un ka ir jāuzlabo datu vākšana un lauku statistikas kvalitāte, cita starpā izmantojot pašvaldību līmenī un pēc dzimuma sadalītus datus un cita tipa funkcionālās jomas, lai sniegtu informāciju uz pierādījumiem balstītas un relevantas lauku politikas un darbību projektēšanā un izstrādē un uzlabotu teritoriālās ietekmes novērtējumu efektīvu īstenošanu, būtiski nepalielinot administratīvo slogu un izmaksas;
17. ATZINĪGI VĒRTĒ lauku atdzīvināšanas platformu un sagaida, ka Komisija pabeigs rīkkopu par ES finansējuma iespējām lauku apvidiem;
18. UZSVER paaudžu maiņas īpašo nozīmi lauku apvidos un lauksaimniecības pārtikas nozarē un AICINA dalībvalstis aktīvi atbalstīt gados jaunus lauku iedzīvotājus, tostarp, atvieglinot viņu piekļuvi finansējumam un zemei, nodrošinot daudzveidīgas un elastīgas nodarbinātības un apmācības un izglītības iespējas un iesaistot viņus politikas izstrādē un vietējos lēmumu pieņemšanas procesos;
19. PASVĪTRO, ka ir jāpalielina publiskās investīcijas un jānodrošina ES un valstu finansējums, kurš lauku apvidos veicina savienojamību un digitālo pārkārtošanos, kas ir nepieciešama, lai tiem būtu piekļuve jaunām iespējām, kurām ir vajadzīgs stabils, ļoti augstas veikspējas tīkls un piekļūstams platjoslas pārklājums;
20. ATZINĪGI VĒRTĒ ES Lauku rīcības plāna pamatiniciatīvu “Lauku digitālā nākotne” un norāda uz nepieciešamību veicināt digitālo inovāciju, datu infrastruktūru un digitālo prasmju apguvi, lai uzlabotu lauku apvidu digitālajai pārveidei vajadzīgās kompetences;
21. ATZĪST, ka – lai gan sievietes ir būtisks labklājības un sociālās iekļaušanas virzītājspēks lauku apvidos, viņas saskaras ar papildu izaicinājumiem, un viņām ir vajadzīgi atbalsta pasākumi, lai viņas labāk integrētos darba tirgū, izmantotu nodarbinātības un inovācijas esošās iespējas un lai radītu viņām šādas jaunas iespējas, un lai sievietes piedalītos lēmumu pieņemšanā; un šajā sakarā ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka dzimumu līdztiesība ir iekļauta kā jaunās KLP viena konkrēta mērķa elements, kas veicina sieviešu vienlīdzīgu līdzdalību lauksaimniecībā un lauku apvidu sociālekonomisko attīstību;

22. IZCEĻ, būtisko nozīmi, kāda lauku ekonomikā ir lauksaimniecības, pārtikas, mežsaimniecības, zivsaimniecības un akvakultūras nozarei, kā arī citām bioekonomikas nozarēm, radot darbvietas, nodrošinot inovāciju un palielinot un dažādojot ienākumus vietējiem iedzīvotājiem, kā arī nodrošinot ilgtspējīgas un atjaunojamas izejvielas; un UZSKATA, ka prioritāri ir turpināt veidot lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku izturētspēju, lai stātos pretī demogrāfiskām, ekonomiskām, klimata un vides problēmām; UZSVER lauku apvidu pielāgošanās spējas, kas stiprina noturību un mazina neaizsargātību pret klimata pārmaiņām;
23. šajā sakarībā ATZINĪGI VĒRTĒ darbības, kuru mērķis ir uzlabot zemes izmantošanas plānošanu, ilgtspējīgu un noturīgu lauksaimniecību, vienlaikus uzlabojot pārtikas nodrošinājumu, biodaudzveidību, ūdens pieejamību, augsnes veselību, atjaunīgās enerģijas ražošanu, vietējās vērtības ķēdes un kvalitatīvus lauksaimniecības pārtikas produktus;
24. UZSVER, ka ir svarīgi ciešā sadarbībā ar lauku iedzīvotājiem īstenot ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem, mudinot pievērst lielāku uzmanību vietējiem apstākļiem pielāgotai attīstībai un inovācijai, izmantojot viedos ciematus, sabiedrības virzītu vietējo attīstību un reģionālo attīstību, kā arī stimulējot teritoriālas pieejas un vietējās sabiedrības virzītas iniciatīvas, lai radītu jaunas ekonomiskās iespējas un inovatīvas ekosistēmas un uzlabotu pamatpakalpojumus un infrastruktūru lauku apvidos;
25. AICINA visas valstu un reģionālās pārvaldes iestādes, vietējās iestādes un visas ieinteresētās personas un kopienas iesaistīties un apņemties saskaņā ar Lauku paktu un aktīvi sekmēt gan to mērķu sasniegšanu, kas izvirzīti paziņojumā par redzējumu attiecībā uz laukiem, gan Lauku paktā nosprausto mērķu sasniegšanu;
26. šajā sakarībā UZSVER, ka Lauku paktā paredzētajai tīklu veidošanai un KLP tīkliem, kā arī citiem attiecīgiem ar kohēziju saistītiem tīkliem var būt izšķiroša nozīme informācijas un rezultātu izplatīšanā un kopīgošanā par lauku redzējumu lauku apvidu ieinteresēto personu vidū;
27. MUDINA dalībvalstis, kuras to vēl nav izdarījušas, iesaistīties Lauku pakta īstenošanā un izstrādāt holistiskas stratēģijas un rīcības plānus valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai pievērstos problēmām, ar kurām saskaras lauku apvidi, un uzlabotu to piedāvātās iespējas;

III. TURPMĀKĀ VIRZĪBA

28. ATZĪMĒ, ka turpmākajam ES, valstu, reģionālajam un vietējam finansējumam lauku apvidiem būtu pienācīgi jāatspoguļo lauku apvidu izšķirošā loma ekonomisko, vidisko un sociālo problēmu risināšanā, ar kurām saskaras ES un tās dalībvalstis, tostarp to problēmu risināšanā, ko radījusi pašreizējā ģeopolitiskā situācija;
29. ATZĪST, ka pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā ir jāpalielina ES lauku apvidu noturība un konkurētspēja, garantējot nodrošinātību ar pārtiku ES un globālā līmenī saistībā ar Eiropas Savienības pārtikas sistēmu atvērto stratēģisko autonomiju un samazinot ārējo atkarību galvenajās jomās, kurās ES ir jāveido pietiekams spēju līmenis, lai garantētu savu ekonomisko un sociālo labklājību, piemēram, ilgtspējīgu lauksaimniecību, kā norādīts Granadas deklarācijā;
30. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka Komisija ir izvērtējusi darbības, kas veiktas vai plānotas lauku apvidu atbalsta shēmās, kuras saskaņā ar KLP un kohēzijas politikas fondiem 2021.–2027. gada plānošanas periodā finansē ES un dalībvalstis;
31. PASVĪTRO, ka līdztekus kohēzijas politikai, kopējai lauksaimniecības politikai un nacionālajiem atveseļošanas un noturības plāniem visām attiecīgajām ES politikas jomām, uzlabojot to saskaņotību un sinerģiju, vajadzētu būt iesaistītām un vajadzētu sniegt pienācīgus resursus lauku apvidu atbalstam;
32. AICINA Komisiju izveidot pārraudzības instrumentu, lai novērtētu ES finansējumu lauku apvidu atbalstam visos attiecīgajos ES politikas virzienos un instrumentos; ATBALSTA procedūras izveidi katra plānošanas perioda sākumā, lai nodrošinātu papildināmību, saskaņotību un sinerģiju starp tiem, nepalielinot administratīvo slogu un izmaksas;

33. UZSVER, ka ir svarīgi pielāgot pašreizējo un turpmāko politiku un procedūras mazo lauku kopienu atšķirīgajai realitātei un vajadzībām, un AICINA Eiropas Komisiju, dalībvalstis un reģionālās un vietējās iestādes vienkāršot procedūras un prasības atbalsta saņēmējiem ar ierobežotām administratīvajām spējām, lai, optimāli izmantojot dažādus ES un valstu resursus, atvieglinātu investīcijas un finanšu instrumentu izmantošanu;
34. AICINA Komisiju, gatavojot gaidāmo publisko ziņojumu 2024. gada pirmajā ceturksnī, rūpīgi ņemt vērā likumdevēju viedokļus, tostarp šos Padomes secinājumus un Eiropas Parlamenta 2022. gada 13. decembra nelegislatīvo rezolūciju, un VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka par šo ziņojumu notikušās diskusijas ir jāņem vērā pārdomu procesā par priekšlikumu sagatavošanu nākamajam plānošanas periodam;
35. AICINA Komisiju šajā ziņojumā sniegt atjauninātu informāciju par izvērsto ES Lauku rīcības plānu un pārdomu kopumu par iespējamām ievirzēm attiecībā uz lauku apvidu atbalsta pasākumiem un finansējumu, kā arī par turpmāko virzību; paredzēt variantus, kā nodrošināt turpmāku sinerģiju, konsekvenci, saskaņotību un papildināmību starp politikas virzieniem, kas ietekmē lauku apvidus un kopienas vai dod tām labumu, un uzlabo pārvaldību visos līmeņos; un iesniegt apsvērumus par mērķtiecīgāku ilgtermiņa redzējuma par ES lauku apvidiem pārraudzību, kā arī izvērtēšanas mehānismiem, kas iestrādāti ES Lauku rīcības plāna un Lauku pakta atjauninājumos, nepalielinot administratīvo slogu un izmaksas;
36. AICINA Komisiju šā lauku redzējuma turpmākas pārskatīšanas rezultātā apsvērt šīs koncepcijas pārveidošanu par ES lauku stratēģiju ar visaptverošu un elastīgu pieeju, lai pievērstos dažādām problēmām un daudzveidībai ES lauku apvidos, vienlaikus ar piemērotu un atbilstīgu rādītāju kopumu maksimāli izmantojot to potenciālu un iespējas, ņemot vērā labāka regulējuma un vienkāršošanas principus;
37. AICINA Komisiju periodiski ziņot Padomei par tās darbībām saistībā ar šiem secinājumiem.